

Oma heeft alles al gezien, opa alles al gehoord

ROTTERDAM • Hij steekt een hand achter zijn grote harige mannenoor. 'Wat zeg je?' Hoe het met zijn ogen en oren is gesteld. 'Alles doet het nog,' laat hij weten. Tijd voor een praatje heeft hij niet, gebaart hij naar de twee bebrilde vrouwen aan zijn tafel. 'Kijk, ik heb bezoek!' klinkt het, nét iets te hard.

MONICA BEEK

Een goede bril of gehoor toestel zorgt er onder meer voor dat oudere mensen langer actief kunnen meedoen met sociale activiteiten, zoals bingo. Zorginstellingen moeten regelmatig ogen en oren checken. FOTO HH/BERT VERHOEFFE

Deze bewoner van woonzorgcentrum Nijeveld in het Rotterdamse Ommoord is niet de enige senior die een gehoorapparaat of bril zou kunnen gebruiken. Kenniscentrum PON bekeek in vijf verzorgings- en verpleeghuizen hoe het gesteld is met de oren en ogen van de bewoners. Dat bleek knap beroerd.

Op zichzelf geen opzienbarende conclusie, geeft onderzoekster Trude Rietveld toe. „Veel mensen denken dat het gewoon bij het ouder worden hoort. Dat is natuurlijk ook zo, maar dat wil niet zeggen dat er niets meer aan te doen is.”

Bij zestig procent van de onderzochte ouderen kon het zicht worden verbeterd, bij veertig procent het gehoor. Soms met een staaroperatie, maar vaak ook met simpele ingrepen als beter passende brillenglazen, vaker vervangen van het batterijtje in het gehoorapparaat of

het uitspuiten van het oor.

Die percentages zijn waarschijnlijk in andere tehuizen niet anders, zegt Rietveld. Wat neerkomt op honderdduizenden ouderen onder de 2,5 miljoen 65-plussers in Nederland die onnodig slecht horen of zien.

Het probleem is dat senioren vaak zelf niet aangeven dat hun oren of ogen achteruit gaan en verpleegkundigen en verzorgenden er niet alert op zijn, zegt de PON-onderzoekster. „Terwijl het voor de kwaliteit van leven zo belangrijk is. Iemand die niet goed kan horen of zien, kan niet meer zelfstandig naar buiten, blijft vaker in zijn kamer, kan misschien niet meer lezen, breien of kaarten. Zo vereenzamen ze.”

Aandacht voor oren en ogen bij ouderen noemt ze een 'ondergeschoven kindje'. „Deze mensen heb-

« **Echt oude mensen uit ons onderzoek zeiden vaak: Laat maar zitten, het is wel goed zo.**

Onderzoekster T. Nijeveld

ben vaak veel andere gezondheidsproblemen, hier wordt niet op gelet.” Terwijl met minimale middelen de levensstandaard aardig opgekrikt kan worden. „Een nieuw batterijtje, wat kost dat nou? Het is een kwestie van tijd en prioriteit.”

Rietveld kreeg samen met twee collega's subsidie van verschillende ouderenorganisaties voor het onderzoek. Inmiddels heeft dat tot een publicatie geleid en zijn regelmatig controle van ogen en oren in de

standaard afvinklijst opgenomen van het zorgleefplan dat voor elke bewoner van een tehuis moet worden gemaakt. Daarnaast worden trainers opgeleid die in verschillende regio's de verzorgenden letterlijk de ogen moeten openen voor het probleem.

Zorgmanager Piet van Gils van thuiszorgorganisatie Thebe laat zijn medewerkers al naar oor en oogproblemen informeren. Met simpele vragen als 'kunt u de deurbel horen?', 'kunt u de krant nog lezen?' of 'ziet u wel eens dubbel?'. „En als je steeds moet herhalen wat je zegt, weet je als thuiszorgmedewerker natuurlijk ook hoe laat het is,” zegt Van Gils.

Een situatie die Ali Blok, ook bewoner van het Ommoordse Nijeveld, maar al te goed kent. „Bij

sommige mensen hier in huis moet je altijd alles herhalen. En dan nog eens, en dan heel dichtbij. Die hebben wel een gehoorapparaat, maar dan zeggen ze 'het batterijtje is op,' of 'ik heb het boven laten liggen.' Zelf draagt ze een bril en bezoekt ieder jaar de oogarts. „Je moet voor jezelf opkomen, want een ander doet het niet.”

Maar zeker niet alle senioren blijken zin te hebben in een bezoek aan de opticien of geklungel met een gehoorapparaat. Onderzoekster Rietveld: „Vooral echt oude mensen uit ons onderzoek zeiden vaak: laat maar zitten, het is wel goed zo.”

Ali Blok snapt precies waar zo'n opmerking vandaan komt. „Ach, die mensen hebben we hier ook. Die zijn zo oud, die hebben alles al gezien en gehoord.”